

OBSAH :

ŠKOLSTVO :

Stratégia reformy školstva
Zuzana Humajová

EKONÓMIA :

Diferenciácie a homogenizácie
Pascal Salin

EURO :

Kritériá členstva v eurozóne
Peter Gonda

GLOSA :

Petícia výrobcov autožiaroviek
Dušan Sloboda

STRATÉGIA REFORMY ŠKOLSTVA

Zuzana Humajová

V týchto dňoch predkladá KI na verejnú diskusiu komplexnú stratégiu reformy regionálneho školstva. Pomenúvajú sa v nej konkrétne reformné kroky, ktoré je potrebné urobiť, ak majú z našich základných a stredných škôl vychádzať vzdelaní a rozhladení absolventi, pripravení pre úspešný život. S touto iniciatívou vychádzame v čase, kedy si čoraz viac uvedomujeme potrebu kvalitatívnej zmeny v školskom systéme a zároveň sa obávame, že reformné tempo v rezorte školstva už dlhšiu dobu stagnuje.

Minister školstva Ján Mikolaj sa od svojho nástupu do funkcie nechal viac krát počuť, že bude nadväzovať na všetko pozitívne, čo sa v rezorte doteraz podarilo urobiť. Keďže sa v posledných rokoch v školstve považoval proces decentralizácie za základnú reformnú líniu, všeobecne sa predpokladalo, že sa bude v postupnom uvoľňovaní diktátu centrálnej autority pokračovať. Po decentralizácii v oblasti financovania a riadenia škôl mala prísť na rad decentralizácia v oblasti obsahu vzdelávania. Konkrétne kroky rezortu školstva však vzbudzujú obavy, že minister sa vybral práve opačným smerom.

Hoci sa navonok zdá, že ministerstvo školstva chrlí jeden reformný materiál za druhým (Konceptia predškolskej výchovy, Konceptia špeciálno-pedagogického poradenstva, Konceptia pedagogicko-psychologického poradenského systému, Konceptia profesijného rozvoja učiteľov v kariérnom systéme), po pozornom prečítaní dokumentov, predkladaných do medzirezortného pripomienkového konania je jasné, že majú s očakávanou reformou málo spoločného. Namiesto dôslednej decentralizácie systému a jeho modernizácie sa v nich navrhujú iba kozmetické úpravy rigidného inštitucionálneho modelu, potvrdzujúce štruktúry direktívneho riadenia. Navyše sú koncipované tak, že prinášajú iba čiastkové riešenia špecifických problémov jednotlivých oblastí vzdelávacieho systému, nereflektujú ho

ako celok, ktorého jednotlivé súčasti treba rešpektovať vo vzájomných väzbách.

Keďže tieto čiastkové koncepcie nepokukajú na vzdelávací systém komplexný reformný pohľad, je len prirodzené, že sa reformný obzor ministerstva školstva pomaly zužuje iba na nový školský zákon a odbúranie prebytočných encyklopedických faktov z učebných osnov. To však zďaleka nestačí.

KI v predkladanej stratégii vychádza z predpokladu, že zmeny v školskom systéme musia byť komplexné a pomenúva konkrétne úlohy, ktoré je potrebné realizovať v istej postupnosti a časovej následnosti. Potreba prijať nový školský zákon, avizovaná ministrom školstva, je iba jednou z nich. Všetky ďalšie úlohy, ktoré rezort školstva odsúva alebo ich rieši v rozpore so strategickým reformným cieľom, ktorým by mala byť dôsledná decentralizácia školského systému, sa KI snaží v stratégii predstaviť v ich vzájomných súvislostiach.

Školská reforma má oveľa širší rozmer ako len obrat vo vzdelávaní od memorovania k tvorivosti.

Školská reforma má oveľa širší rozmer ako len obrat vo vzdelávaní od memorovania k tvorivosti. Znamená zrušenie monopolu štátu v určovaní obsahu vzdelávania, v učebnicovej politike, v ďalšom vzdelávaní učiteľov a v kontrole a hodnotení kvality škôl. Školák by mala poskytnúť možnosť slobodne rozhodovať o svojich vzdelávacích programoch a rodičom ponúknuť nové možnosti pri výbere vzdelávacej cesty pre ich deti. Zároveň by mala priniesť kľúč, ktorý dokáže zladíť normatívne financovanie škôl s obsahovými zmenami.

Sme presvedčení, že základnými princípmi, na ktorých je potrebné nový školský systém postaviť, sú sloboda, subsidiarita,

participácia a konkurencia. Tieto princípy by mali nahradiť socialistického ducha nien v doteraz platnom školskom zákone, ale v celom školskom systéme. Mali by tvoriť východiskovú os pri jeho nasmerovaní na dôsledne decentralizovaný, moderný, otvorený vzdelávací systém. Na ich základe sa dá definovať nový model tvorby vzdelávacích obsahov, nové postavenie učiteľa ako aj nový systém podporných služieb, v ktorom stratia priamo riadené organizácie svoj dlhoročný monopol. Na základe týchto princípov sa dajú vymedziť pozície a úlohy jednotlivých aktérov vzdelávacieho procesu (štát, zriaďovatelia, školy, rodičia) a preniesť zodpovednosť za vzdelávací proces priamo tam, kde reálne uskutočňuje – priamo na školy.

Často sa hovorí o potrebe aktivizovať učiteľov, aby začali realizovať reformu „zdola“. Na základe skúseností, ktoré máme práve s takýmto postupom, si dnes dovoľme tvrdiť opak. Bez konkrétnych decentralizačných krokov, ktoré musí urobiť ministerstvo školstva, sa ani tým najaktívnejším učiteľom reformu nikdy zrealizovať neporadí. Preto kľúčovými bodmi stratégie sú práve návrhy na kroky, ktoré by malo zrealizovať ministerstvo školstva ešte predtým, ako vyšle školám signál na samostatnú tvorbu školských programov.

KI ponúka ucelený pohľad na reformu vzdelávania, ktorý nie je iba sanačným opatrením, ale perspektívnym riešením. Odpoveď ministerstva školstva na iniciatívu KI je zatiaľ jednoznačná – ministerstvo na reforme pracuje a čoskoro predloží svoj návrh nového školského zákona. Niekomu sa teda môže zdať, že KI zbytočne vylamuje otvorené dvere, avšak doterajšia rétorika rezortu naznačuje, že otvorené je iba malé okienko a ak bude hroziť prievan, i to sa pevne zabuchne.

*Autorka je analytičkou KI.
Úplné znenie Stratégie reformy školstva je dostupné na webstránke KI.*

DIFERENCIACE A HOMOGENIZACE

Pascal Salin

„Lidé se obávají různorodosti a stigmatizují ji názvem anarchie. Je to však nezbytný výsledek samotné různorodosti inteligentních myslí a přesvědčení, různorodosti, jež má navíc tendenci časem vymizet díky diskuzím, studiu a zkušenostem“ (Frédéric Bastiat, „Justice et Fraternité“).

Tuto myšlenku Frédérica Bastiata bychom měli šířit právě v této době, kdy se neustále objevují pokusy o standardizaci lidského jednání různými nařízeními. Termín „jednota v různosti“ by mohl sloužit jako hlavní charakteristika lidství. Jednota proto, že existují univerzální rysy lidské povahy, z nichž nejdůležitější je lidská racionalita, která dává rozumový základ lidskému jednání. Různorodost je zase přítomna v konkrétních rysech, kde se lidé odlišují jeden od druhého, a dokonce se o takové odlišení snaží.

Právě konkrétní různorodost umožňuje oboustranné výhodnou směnu, takže o lidské společnosti můžeme hovořit jako o společnosti směny. Jedním z největších problémů je nalezení optimální hranice mezi homogenizací (danou společnou lidskou podstatou) a diverzifikací (danou rozdíly mezi lidmi, jejich různými cíli a znalostmi).

Je nezbytné najít odpovědi na otázky, do jaké míry je třeba lidské činnosti harmonizovat, kdo má určit optimální úroveň diferenciací (respektive homogenizace), jakými metodami je nejlepší tuto hranici najít atd. Z toho pak plyne nepřijatelnost tvrzení, že „homogenizace“ je za všech okolností prospěšná (což se v Evropě zdá být myšlenkou dne).

Existuje několik univerzálních pravidel: například princip, podle něž je třeba respektovat život a majetek ostatních, nebo princip, podle něž „smlouva jest zákonem smluvních stran“. Tyto univerzální principy jsou platné pro všechny jedince a neexistuje žádný prostor pro jejich diverzifikaci, i když se najdou lidé, kteří tyto principy neuznávají, nebo dokonce nevěří v její univerzální platnost. K jejich porušení však není zapotřebí žádných celosvětových regulací.

Kromě těchto univerzálních principů jsou všechny lidské činnosti specifické, což odráží konkrétní různorodost lidských jedinců. Proto je diverzifikace přirozená a dokonce i žádoucí. Módní tlak na harmonizaci se zdá být založen na neporozumění reálnému jednání jednotlivců. Uznáme-li, že diferenciací je prvkem reality, pak se nasýtá otázka, do jaké míry a podle jakého kritéria by homogenizace nebo harmonizace měla být prováděna.

Kolektivisté nahlížejí na jednotlivce pouze jako na součástky širší společnosti a mají tendenci zlehčovat individuální rozdíly mezi lidmi, zatímco pro individualisty jsou tyto rozdíly stěžejní.

Například teorie hlavního proudu vyhovuje předsudkům ekonomů kolektivistického proudu. Předpokládají, že konkurence existuje tam, kde je mnoho producentů vyrábějících identický statek v identických

podmínkách. Vychází tak z technologických, ne ekonomických, charakteristik. Předpokládají, že pro výrobu každého statku existuje optimální výrobní technologie, jež je dostupná všem producentům. Takto definovaná konkurence má potom za úkol určit „optimální“ situaci: t. j. stav, ve kterém nelze zlepšit uspokojení žádného člověka bez snížení uspokojení někoho jiného.

Ekonomové z individualistického proudu tvrdí, že konkurence existuje tam, kde je volný vstup do odvětví a producenty nikdo neomezuje v hledání nejlepších technologií a nejlepších forem institucionálního uspořádání. Přínos konkurence spočívá v tom, že tlačí producenty k tomu, aby se jeden od druhého *diferencovali*.

Jsem přesvědčen, že „optimální“ je mít co největší stupeň různorodosti ve všech činnostech, takže úvodní otázku lze přeformulovat následovně: Existují výjimky z obecného pravidla a existují tedy oblasti, ve kterých by byla užitečnější harmonizace? Ve skutečnosti je spousta konkrétních aktivit, ve kterých snížení diferenciací přinese výhody, například v telekomunikacích, dopravě, nebo poskytování peněz. Státy často

K prosazení univerzálních principů není zapotřebí žádných celosvětových regulací.

uvažují, že nejlepším způsobem k zabezpečení údajné potřeby homogenizace je nahradit větší počet producentů jedním (administrativním monopolem), jenž může jak získávat výhody z produkce na optimální technologické úrovni (tzn. využívat úspor z rozsahu), tak snižovat informační náklady pro spotřebitele. Celkové výhody se tak dělí mezi producenty a poptávající. Další řešení spočívá v udržování většího počtu producentů, kteří objeví nějaký způsob k získání výhod z koordinace.

Existence potenciálních přínosů z nahrazení množství rozličných statků jedním či několika málo statky neznamená, že optimální míra diverzifikace (resp. homogenizace) může být určena apriorně čistě technickými metodami. Skutečnost, že u mnoha činností je harmonizace prospěšná, neznamená, že ji státy musí nařizovat. Nikdo nemůže dopředu a za všech okolností vědět, zda případný prospěch z harmonizace dané činnosti existuje a jaká je jeho velikost. Tento prospěch musí být *objeven*. A nejlepším způsobem, jak, je konkurence.

Lidé však věří, že „optimální“ rozměr, či „optimální“ organizace je možné definovat i bez zjišťování preferencí jednotlivých lidí. Avšak ekonomové by měli vědět, že definovat optimálnost nezávisle na individuálních přáních a postojích je nesmyslné. Každý jedinec – v roli spotřebitele i výrobce – má svůj vlastní názor na to, co pokládá za optimální stupeň diferenciací (resp. homogeni-

zace) v oblasti vlastního zájmu. Někteří spotřebitelé by si například koupili auta, která jim poskytují jen základní služby (přesun z místa na místo), zatímco jiní by mohli požadovat velmi široký rozsah nabídky.

Pro každou činnost existuje nějaký optimální bod mezi diferenciací a homogenizací. Nevíme, kde přesně je, ani jak se mění v čase, protože jej ovlivňují měnící se požadavky a postoje spotřebitelů, změny v produkčních technologiích a strategie producentů. Nejlepším způsobem, jak objevit tento bod, je bezesporu konkurence, tzn. svobodný vstup producentů na trhy.

Zastánci technologického přístupu tvrdí, že nedojde-li k dosažení tohoto optimálního stupně spontánně fungujícími tržními procesy, začnou oni „harmonizovat“ vlastnosti produkovaných statků, tak aby zvýšili efektivnost produkce a přinesli spotřebitelům vyšší úroveň užítku. Proč se tolik lidí zastává celosvětové (nebo aspoň oblastní) harmonizace prostřednictvím konstruktivistických procesů? Předstírají, že by bylo „efektivnější“, kdyby existovala celosvětová jednotná měna, celosvětový jednotný jazyk nebo celosvětový právní systém.

V některých případech se může stát, že celosvětová homogenizace je spontánním výsledkem tržního procesu. To však nelze dopředu předvídat, a nedojde-li k němu, znamená to pouze, že celosvětová harmonizace není v tom případě optimální. Často používaný je příklad řeči. Pokud by každý z nás používal odlišný jazyk, byl by každý z těchto jazyků zcela k ničemu. Snížením jazykové diferenciací získáváme dodatečný užitek. Předpokládá-li někdo, že mezní užitek z každého snížení diferenciací bude kladný, může za optimální situaci považovat jednotný celosvětový jazyk. V dějinách lidstva však takový výsledek nikdy nenastal. I přes státní zásahy převažovala v jazykově oblasti konkurence a značná různorodost.

Stále více platí, že existuje celosvětový společný jazyk (angličtina) a mnoho místních nebo oblastních jazyků. Znamená to, že jazyky hrají různé role a že tentýž člověk by podle konkrétních potřeb použil jeden, nebo druhý. Celosvětová harmonizace by v této oblasti znamenala nucené zavedení jednotného jazyka pro všechna použití, buďto již existujícího (angličtina), nebo umělého (např. esperanto). Podobně lze dokázat, že tzv. myšlenky hlavního proudu existují proto, že lidé raději přijímají názory druhých, než aby nesli náklady spojené s vynutím vlastního postoje.

Vybraté z knihy *Ekonomická harmonizace, která vyšla vďaka Liberálnému institutu v roku 2003 v českom preklade*.

Autor je profesor ekonomie na Université Paris-Dauphine a bývalý prezident Mont Pelerin Society. Na pozvanie KI vystúpi s prednáškou v Bratislave dňa 21. marca 2007 v rámci cyklu Conservative Economic Quarterly Lecture Series.

KRITÉRIÁ ČLENSTVA V EUROZÓNE

Peter Gonda

„Iná alternatíva však nie je!“, počuť z úst euronadšencov, keď propagujú čo najrýchlejšie nahradenie slovenskej koruny eustom. Možno vedia, možno nie, že z histórie nie je známy podobný prípad vzdania sa menovej suverenity v krajinách v prospech nadnárodnej centrálnej banky a udržania menovej únie bez spojenia so štátnou identitou. Zdá sa, že im nevadí, že o záväzku vstúpiť do eurozóny vedel pri hlasovaní v referende o vstupe Slovenska do EÚ len málokto, či napríklad to, že o tomto experimente s centrálnym a rýchlym zavádzaním spoločnej meny v Európe sa s dešpektom vyjadrujú aj uznávaní profesori ekonómie. Za všetkých spomeňme vyjadrenie profesora ekonómie na Univerzite Paris-Dauphine Pascala Salina, že „euro je konštruktivistická mena“ a profesora ekonómie na University of Madrid Pedro Schwartza, že „euro je trufálny a závrtný experiment sociálneho inžinierstva.“

Diskutovať sa tak vraj má na Slovensku už iba o tom, ako a kedy splniť tzv. maastrichtské kritériá (nízku infláciu, stabilný výmenný kurz, nízke úrokové sadzby a „udržateľný“ deficit a dlh verejnej správy). Takýto zúžený pohľad by napríklad nemali akceptovať ekonómovia, keďže základom skúmania ekonómie je schopnosť rozpoznávať aj dlhodobé a nepriame dôsledky akéhokoľvek kroku. Posúdenie ne/výhodnosti potenciálneho členstva krajiny v eurozóne pre „jej“ obyvateľov však vyžaduje aj zhodnotenie súvislostí zavádzania eura v kontexte európskej integrácie, skúseností z minulosti, či problémov eurozóny v súčasnosti.

Napriek takmer kolapsu európskeho mechanizmu výmenných kurzov (ERM) v septembri 1992 (keď viaceré krajiny boli nútené devalvovať svoje meny a Veľká Británia a Taliansko opustiť ERM úplne) ostali maastrichtské kritériá smerodajné pre prijímanie krajín na vstup do eurozóny. Paradoxom je, pred štartom eurozóny v roku 1999 nespĺnila väčšina v tom čase prijatých krajín niektoré hodnoty maastrichtských kritérií. Kritériá boli i tak vtedy „šité na mieru“ porovnateľným ekonomikám, nie univerzálne aj pre budúcich členov (napríklad pre dynamicky sa rozvíjajúce, ale stále výrazne zaostávajúce ekonomiky). Dnes maastrichtské kritériá vypovedajú o prechodnej schopnosti prispôsobiť nastavenie menovej a fiskálnej politiky požiadavkám terajších členov eurozóny, nevypovedajú však nič o miere pripravenosti ekonomických subjektov a podmienok v SR na eurozónu a o funkčnosti samotnej eurozóny.

Maastrichtské kritériá nestačia napríklad ani pre Veľkú Britániu, ktorá používa päť ekonomických testov na posúdenie toho, či by bolo pre subjekty v Británii výhodnejšie nahradiť libru eustom a byť v eurozóne. Britský minister financií Gordon Brown ich sformuloval v roku 1997 a odvtedy Británia aj na základe ich vyhodnocovania nevstúpila do eurozóny. Príkladom dopĺňujúcich kritérií je tiež nedávny návrh prezidenta Českej

republiky Václava Klauza a jeho troch „česko-lipských kritérií“ pre ne/prijatie eura v ČR. Ani Česká národná banka (ČNB) sa nespolieha iba na maastrichtské kritériá. I na základe iných kritérií neodporučila vstup ČR do ERM II v roku 2007 a do eurozóny v roku 2010. Podľa viceguvernéra ČNB Singera by „pri dnešnom stave českej ekonomiky bol vstup ČR do ERM II oproti súčasnému režimu iba riskantným dobrodružstvom a pravdepodobne nákladným šokom.“

Maastrichtské kritériá nemali stačiť ani pre Slovensko. KI preto na základe niekoľkých analýz odporúča posudzovať ne/výhodnosť členstva Slovenska aj podľa siedmich kritérií. Sú postavené na logike odpovedí na otázky, ktoré by sme si mali klásť, ak sa chceme stať členom „(euro)klubu“, a či by členstvo v ňom znamenalo pre ľudí na Slovensku:

1. **Priaznivejšie podmienky pre osobnú slobodu a konkurenciu (vrátane daňových a sociálnych podmienok)**
2. **Predpoklady pre vyšší ekonomický rast a životnú úroveň obyvateľov**
3. **Záruku finančnej stability, s predpokladmi do budúcnosti**
4. **Podmienky pre fungujúcu menovú úniu bez významnejších rizík cyklických výkyvov a/alebo finančných otrasov**
5. **Schopnosť využívať výhody nižších transakčných nákladov ekonomických subjektov**
6. **Nevyvolávanie tlakov na vyššiu infláciu a nenáchylnosť subjektov v SR na cyklické výkyvy**
7. **Schopnosť „ekonomiky SR“ pružne reagovať na prípadné externé šoky**

Prvé štyri kritériá sú systémové a vypovedajú o podmienkach v eurozóne a o miere „ne/pripravenosti Európy“ na fungujúcu menovú úniu. Posledné tri kritériá sú pragmatické a vypovedajú o miere pripravenosti ekonomických subjektov a podmienok v SR na eurozónu. Z pohľadu princípov klasického liberalizmu, tradičných hodnôt a pre blahobyt ľudí na Slovensku považujem za najdôležitejšie a nevyhnutné plnenie systémových kritérií. Venujme teda pozornosť ich stručnému popisu a rámcovému vyhodnoteniu ich plnenia.

Pri posudzovaní prvého kritéria je zrejme, že *po vstupe Slovenska do eurozóny* v jej dnešnej podobe *by došlo k obmedzeniu osobnej slobody a konkurencie* najmä kvôli tomu, že administratívne nanútenie používania eura ako jediného zákonného platidla posilňuje politickú centralizáciu v EÚ, tým znamená silnejší tlak aj na harmonizáciu ostatných podmienok v únii a pre Slovensko tlak na vyššie, komplikovanejšie dane a finančne náročnejší sociálny systém.

Aj pre Slovensko platí, že *členstvo v eurozóne nie je (automatickou) zárukou vyššieho ekonomického rastu*, lebo zviazanosť fixným výmenným kurzom, nižšia účinnosť centralizovanej menovej politiky ECB vo vzťahu k podmienkam v krajine (na Slovensku),

regulované trhy (osobitne trhy práce), finančne náročné sociálne systémy a nepružné a stále viac harmonizované podmienky v eurozóne prinajmenšom v strednodobom horizonte prevažujú nad tými faktormi, ktoré pozitívne vplývajú na ekonomický rast. Niektorí autori (napríklad Janáčková a Mach: *Euro: dříve, nebo později?*) vyvodzujú z porovnania ekonomického rastu krajín v eurozóne oproti tým, čo ostali mimo nej, že „euro prispieva k nižšiemu ekonomickému rastu“.

Euro nie je v súčasnej kombinácii národných fiskálnych politík s nadnárodnou menovou politikou v eurozóne *zárukou fiskálnej zodpovednosti vlád*. Naopak, „motivuje“ ich prenášať časť finančnej záťaže na ECB a vedie ich k menej efektívnemu a zodpovednému splácaniu verejných dlhov národných vlád v jednej spoločnej mene. Vlády nemajú motiváciu znižovať rozpočtové deficity. Naopak, prejavuje sa u nich (predovšetkým v najväčších krajinách eurozóny) tendencia k stále k vyšším deficitom až po (resp. nad) úroveň 3% HDP.

Ani ostatné systémové kritérium nie je z pohľadu súčasnosti splnené, keďže *dnešná eurozóna nemá vytvorené pevné základy pre jej dlhodobé fungovanie bez cyklických výkyvov a/alebo finančných otrasov*. Dôvodom toho sú regulované trhy (najmä trhy práce), nepružná a veľmi málo mobilná pracovná sila, značné a prirodzené rozdiely v ekonomickej výkonnosti, hospodárskych politikách a záujmoch vlád jednotlivých krajín EMU a nereformované sociálne systémy v únii. V eurozóne sú „otvorené“ vážne finančné pnutia, vyplývajúce napríklad z euro-financovania nákladov nezreformovaných a zadlžených dôchodkových systémov.

Optikou súčasnej situácie aj bez matematicky náročnejších prepočtov treba uviesť, že *systémové kritériá nie sú dnes splnené*. Keďže z troch pragmatických kritérií možno jednoznačne považovať za splnené z pohľadu súčasnosti iba jedno (kritérium č. 5), tak z hodnotenia navrhnutých kritérií ne/výhodnosti členstva SR v eurozóne predbežne vyplýva, že zo siedmich zadaných kritérií nie je v súčasnosti splnených až šesť z nich.

Členstvo Slovenska v eurozóne preto považujem z pohľadu súčasnosti pre občanov SR za nevhodné a rizikové. Odložiť vstup Slovenska do eurozóny a podložiť ho nielen plnením maastrichtských konvergenčných kritérií, ale aj plnením napríklad navrhnutých siedmich systémových a pragmatických kritérií by preto malo byť základným korektným a uvážlivým rozhodnutím vlády vo vzťahu k „svojim obyvateľom“. Ďalšie kroky smerované napríklad k presadzovaniu princípov konkurencie aj v menovej oblasti by mohli prísť „na stôl“ neskôr. *Autor je ekonóm KI.*

Štúdia Petra Gondu Kritériá ne/výhodnosti členstva Slovenska v eurozóne je dostupná na webstránke KI.

PETÍCIA VÝROBCOV AUTOŽIAROVIEK

Dušan Sloboda

Vysoko váženým členom poslaneckej snemovne:

Vážený páni!

Odmietate abstraktné teórie a neprikladáte veľký význam blahobytu a nízkym cenám pre spotrebiteľov. Venujete sa predovšetkým starostlivosti o dobro výrobcov. Vaším práním je oslobodiť nás od konkurencie a chcete docieľiť, aby trh slúžil výhradne nám, výrobcem.

Obraciam sa preto na Vás, keďže naše výrobné odvetvie produkuje autožiarovky je vystavené neznesiteľnej a nekalej konkurencii zo strany istého rivala, ktorého výrobné podmienky pri produkcii svetla úplne zjavne prevyšujú akékoľvek naše možnosti a schopnosti, a to dokonca v takej miere, že tento konkurent zaplavuje náš trh svetlom za rozprávkovo nízke ceny. Od okamihu, kedy sa objaví, znižuje sa dopyt po používaní našich produktov spotrebiteľmi a následná nižšia opotrebovanosť nami predávaných produktov znižuje náš predaj a zisk (prepáčte, pán premiér, za to sprosté slovo). Všetci spotrebiteľia sa obracajú k nemu a celé naše výrobné odvetvie je z minúty na minútu prudko zasiahnuté totálnou stagnáciou. Tento rival a konkurent, ktorým nie je nikto iný ako slnko, vedie proti nám tak nemilosrdnú vojnu!

Pochopte nás a uvedomte si, že dôsledkom pôsobenia slnka je, že spotrebiteľia, jazdiaci na svojich motorových vozidlách, využívajú naše produkty len od času, kedy sa zošerí, zvečerá a zotmie, avšak i to len do času, keď sa hlásia ranné zore a na oblohu a scénu opäť vychádza náš rival, nemilosrdne zosielajúc svoje lúče svetla na zem deň čo deň. A to už nevravíme o tom,

že v nočnom čase je intenzita premávky na cestách neporovnateľne nižšia, než cez deň, čo naše zúfalstvo (a straty) len prehlbuje.

Nie, nežiadame Vás, aby ste vo svojej láskavosti prijali zákon, ktorý by nariadil bezpodmienečné zatahnutie čiernych plachiet nad našimi mestami a dedinami a nad cestami, ktoré ich spájajú, brániac tak týmto absolútnym zatemnením všetkých otvorov, dier, štrbín, trhlín, špárok a prasklín, ktorými slnečné svetlo zvykne bezohľadne prenikať na cesty tejto krajiny, čím nekalo poškodzuje naše krásne a počestné odvetvie, o ktorom môžeme s hrdosťou prehlásiť, že poskytlo pracovné miesta mnohým pracovníkom v našej krajine, od ktorej by bolo teraz hrubým nevďakom, keby sa nepostavila na našu stranu v tomto boji s úžasne nerovnakými podmienkami, ktorý musíme zväzdať každý deň.

Apelujeme na Vašu dobrú vôľu, vážení páni poslanci, aby ste namiesto zatemnenia krajiny zaviedli povinné celoročné svietenie všetkých motorových vozidiel, a to v mene bezpečnosti, a najmä bezpečnosti odbytu našich výrobkov.

Ó, vďaka Vám, páni poslanci, a to najmä Vám, opozičným, keďže na návrh jedného z Vás a s Vašou náležitou podporou, boli naše požiadavky vyslyšané. Veríme, že i to prezidentské veto nakoniec prelomíte. Sme radi, že nielen s našou najmilšou vládou, ale i s Vami nás čakajú skutočne „svetlé“ zajtrajšky!

Inšpirované esejou Petícia výrobcov sviečok z pera francúzskeho liberálneho ekonóma Frédérica Bastiata.

Autor je analytik KI a jeden zo spotrebiteľov autožiaroviek.

UDIALO SA:

- 1) Dňa 1. februára 2007 boli analytička KI **Zuzana Humajová** a šéfredaktor inzinu www.pravespektrum.sk **Lukáš Krivošík** hosťami diskusie o slovenskom školstve, ktorú v Bratislave organizovali SKOI a ODM.
- 2) V dňoch 6.-7. februára 2007 sa analytička KI **Zuzana Humajová** vyjadrovala pre Hospodárske noviny k téme **spoplatnenia vysokoškolského štúdia**.
- 3) KI spolu s ďalšími inštitúciami pripravil **hromadnú pripomienku k novele zákona o niektorých opatreniach na urýchlenie výstavby diaľnic**, keďže schválenie novely navrhutej Ministerstvom dopravy SR by znamenalo zjednodušenie procesu vyvlastňovania pozemkov za cenu drastického a zrejme aj protiústavného zásahu do ústavou chránených vlastníckych práv súčasných vlastníkov pozemkov. Pripomienku podporilo viac než 500 občanov. Ďakujeme!
- 4) Dňa 15. februára 2007 bola Inštitútom pre verejnú otázku (IVO) prezentovaná publikácia **Slovensko 2006. Súhrnná správa o stave spoločnosti**. Spoluautormi kapitol publikácie sú i analytici KI – **Ondrej Dostál** (Národnostné menšiny), **Radovan Kazda** (Pôdohospodárstvo) a **Zuzana Humajová** s **Branislavom Pupalom** (Školstvo). Kapitoly analytikov KI nájdete na webstránke KI.
- 5) KI v spolupráci s ďalšími inštitúciami pripravil **hromadnú pripomienku za zachovanie slobody výberu zdravotnej poisťovne**,

keďže novela zákona navrhovaná Ministerstvom zdravotníctva SR by urobila zo štátnych zamestnancov, detí, študentov, dôchodcov, invalidov a ďalších ľudí občanov druhej kategórie, ktorí by po jej vstúpení do platnosti mali obmedzené právo slobodne sa rozhodnúť, poistením v ktorej zdravotnej poisťovni môžu najlepšie realizovať ochranu svojho zdravia. Pripomienku podporilo viac než 2000 občanov. Ďakujeme!

6) Dňa 19. februára 2007 zverejnil ekonóm KI **Peter Gonda** štúdiu **Kritériá ne/výhodnosti členstva Slovenska v eurozóne**, v ktorej predstavil sedem kritérií, ktoré by mali doplniť mastrichtské kritériá pri posudzovaní výhodnosti či nevýhodnosti zavedenia spoločnej európskej meny na Slovensku. Štúdiu **Petra Gondu**, nájdete na webstránke KI.

7) Dňa 28. februára 2007 Bratislavský Inštitút Humanizmu organizoval **diskusiu o globálnom otepľovaní** medzi profesorom klimatológie **Milanom Lapinom** a analytikom KI **Radovanom Kazdom**. Videozáznam z nej nájdete na webstránke KI.

8) Dňa 28. februára 2007 sa konal ďalší zo seminárov **Akadémie klasickej ekonómie (AKE)**, ktorý viedol ekonóm KI **Peter Gonda**. Cyklus seminárov AKE organizuje KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu a za podpory Nadácie VÚB a Nadácie SPP.

9) Vo februári 2007 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: **Peter Zajac**, **Ondrej Dostál**, **Peter Gonda**, **Radovan Kazda**, **Dušan Sloboda**, **František Šebej**, **Branislav Pupala** a **Zuzana Humajová**. Viac nájdete na webstránke KI www.konzervativizmus.sk.

PODPORTE NÁS 2% ASIGNÁCIA:

Vážený priatelia, dovolte nám, aby sme Vás i tento rok oslovili s prosbou o venovanie Vašich 2% z dane z príjmu. V predchádzajúcich rokoch KI i vďaka Vašej podpore mohol realizovať viaceré projekty a akcie.

I naďalej by sme radi pokračovali v množstve tradičných a overených aktivít, ktoré už poznáte, ako sú: organizovanie konzervatívnych klubov a konferencií, vydávanie Konzervatívnych listov, udeľovanie Ceny Dominika Tatarku, publikovanie štúdií, vydávanie publikácií a ďalšie.

Podporte tieto i ďalšie plánované aktivity a pomôžte spolu s nami presadiť naše názory na riešenie problémov v spoločnosti.

STAŇTE SA PODPOROVATEĽOM KONZERVATÍVNEHO INŠTITÚTU M. R. ŠTEFÁNKA!

Budeme radi, ak využijete túto možnosť a vyjadríte nám Vašu podporu i touto cestou. Všetky potrebné informácie o postupe a spôsobe darovania 2% z dane nájdete na našej internetovej stránke www.konzervativizmus.sk, kde si môžete stiahnuť podrobný postup darovania i všetky dôležité tlačivá. Vopred Vám ďakujeme za Vašu podporu!

Váš Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika.